

3.11.2015

## ANVISNING OM SÄKERHETSARRANGEMANGEN VID TILLFÄLLIG INKVARTERING I SAMLINGSUTRYMMEN

Anvisningen har utarbetats i samarbete av partnerskapsnätverket och Kommunförbundet, och det centrala målet är att göra verksamhetsmodellerna enhetligare på områdena. Anvisningen är avsedd för räddningsverkens interna användning vid bedömning av säkerheten i tillfällig inkvartering.

### Rättsgrund

Anvisningen är baserad på räddningslagen (379/2011), statsrådets förordning om räddningsväsendet (407/2011), markanvändnings- och bygglagen (132/1999) och Byggnaders brandsäkerhet i Finlands byggbestämmelsesamling E1 (2011).

### Bakgrund

Med tillfällig inkvartering avses kortvarig inkvartering i utrymmen som inte är godkända för övernattnings- eller inkvarteringsanvändning enligt det bygglov som är i kraft. Tillfällig inkvartering i sådana utrymmen är möjlig om säkerhetsarrangemangen för inkvarteringen har genomförts enligt denna anvisning och den lokala räddningsmyndigheten har godkänt utrymmena i fråga för tillfällig inkvartering.

När man inkvarterar personer till exempel i skolornas klassrum, daghem, idrottshallar, ungdomsutrymmen eller ungdomsföreningshus, det vill säga utrymmen som inte är planerade för inkvartering, ska förutsättningarna för inkvarteringen genomgå tillsammans med fastighetsägaren och den lokala räddningsmyndigheten.

Tillfällig inkvartering anses vara till exempel tillfällig inkvartering för allmänna tillställningar som varar i en vecka. Regelbunden eller mer stadigvarande inkvartering än den som nämndes ovan kan tolkas som inkvarteringsrörelse. Byggnadstillsynsmyndigheten avgör med stöd av 125 § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) om den tillfälliga inkvarteringen möjligen behöver bygglov.

Ifall person- och brandsäkerheten i den tillfälliga inkvarteringen inte kan garanteras har räddningsmyndigheten rätt att förbjuda verksamheten eller kräva ytterligare åtgärder av arrangören för att förebygga olyckor och förbättra säkerhetsarrangemangen. Räddningsmyndigheten kan också i enskilda fall bevilja undantag på kraven i den här anvisningen.

### Anmälningsskyldighet och brandsyn

Arrangören av inkvarteringen ska meddela räddningsverket om den tillfälliga inkvarteringen minst 14 dygn före den tänkta tillfälliga inkvarteringen börjar. Anmälningen görs till räddningsverket på det område där den tillfälliga inkvarteringen sker.



3.11.2015

Ett skriftligt tillstånd av fastighetsägaren för den tillfälliga inkvarteringen ska bifogas till anmälan till räddningsmyndigheten.

Vid behov utför räddningsmyndigheten brandsyn i objektet före den tillfälliga inkvarteringen börjar. Utrymmen som är lämpliga för tillfällig inkvartering och maximala personantalet i dem kan även bestämmas i anslutning till annan brandsyn i objektet.

## Räddningsplan

I en byggnad som används för tillfällig inkvartering ska det finnas en räddningsplan där man även beaktar användning som avviker från det normala i objektet och tillfällig ändring av användningssättet. Räddningsplanen ska ges till räddningsmyndigheten minst 14 dygn före den tilltänkta inkvarteringsverksamheten.

I räddningsplanen ska det finnas en redogörelse över slutsatserna om riskbedömningen i anslutning till den tillfälliga inkvarteringen och säkerhetsarrangemangen i utrymmena som används för verksamheten, anvisningar för att förebygga olyckor och övriga eventuella åtgärder i anslutning till den egna beredskapen. I räddningsplanen ska det även finnas anvisningar om hur den tillfälliga inkvarteringen kan ordnas i objektet. Ifall den tillfälliga inkvarteringen är i anslutning till en offentlig tillställning ska inkvarteringen beaktas i räddningsplanen för evenemanget.

Om det för samma offentliga tillställning eller evenemang ska göras upp en säkerhets- eller beredskapsplan eller någon annan motsvarande plan med stöd av någon annan lag än räddningslagen eller enligt föreskrifter av en behörig myndighet, behöver ingen separat räddningsplan göras upp, utan de uppgifter om innehållet i planen kan tas in i den andra plan som nämns ovan. Detta ska nämnas i planen.

## Allmänna säkerhetskrav

### *Inkvarteringsutrymmen*

Utrymmena som används ska vara lämpliga för inkvarteringen. Till exempel fysik- eller kemilaboratorium och klassrum för tekniskt arbete eller motsvarande utrymmen är inte lämpliga för inkvartering.

Inkvarteringen ska i första hand ordnas i våning på marknivå. Inkvartering är även möjligt i övre våningar, ifall det inte finns begränsningar i funktionsförmågan för personerna som inkvarteras (iakttagelse-, uppfattnings- eller rörelseförmågan) och utrymningsarrangemangen är enligt kraven i den här anvisningen (se punkten Utrymnings säkerhet). Arrangemangen ska överenskommas från fall till fall med räddningsmyndigheten.

I klassrum och med dem jämförbara utrymmen ska utrymmet per person vara 3 m<sup>2</sup>. I fest- eller gymnastiksalarna ska det reserveras minst 6 m<sup>2</sup> för varje person som inkvarteras för att säkerställa tillräcklig utrymnings säkerhet. Den lokala räddningsmyndigheten kan även från fall till fall bestämma maximala antalet personer som får inkvarteras.

3.11.2015

I en byggnad där man utför byggnadsarbete ska tillfälliga inkvarteringsutrymmen vara i en skild brandcell med tanke på byggnadsarbetena. Gångförbindelserna till inkvarteringsutrymmet får inte gå genom byggarbetsplatsen.

En informationstavla på alla språk som de inkvarterade använder ska fastsättas på dörrarna i de utrymmen som används för inkvarteringen. På informationstavlan ska anges det högsta tillåtna antalet personer som får inkvarteras i utrymmet, anvisningar för brand- och olyckssituationer, sjukdomsattacker samt övervakarnas kontaktuppgifter och noggrann adress till objektet. Begränsningen beträffande personantalet måste följas. På dörrarna i inkvarteringsutrymmena ska det dessutom finnas en karta över våningens utrymningsvägar och primärsläckningsutrustningens placering.

Rum som finns längs en s.k. återvändsgränd får inte användas för tillfällig inkvartering.

I inkvarteringsutrymmen är det inte tillåtet att röka, bränna ljus eller laga mat. Kaffe och vatten får endast kokas under uppsikt i köksutrymmen med kokare avsedda för ändamålet.

Ifall man låser utrymmen som inte är till för inkvarteringsbruk får låsningarna inte vålla problem för utrymnings säkerheten.

### *Utrymnings säkerhet*

Utrymning ska var möjlig längs två av varandra oberoende vägar från utrymningsområdet som används för den tillfälliga inkvarteringen. Ett reservutgångsfönster (bredd minst 500 mm, höjd minst 600 mm, summan av bredden och höjden minst 1500 mm) kan tillåtas som andra utrymningsväg när fönstret finns på marknivå eller annars är lätt tillgängligt (fallhöjd under 3,5 meter och fönstret har fast öppningsanordning), och det inte utgör fara för personsäkerheten om det är fråga om ett litet antal personer. För att förbättra utrymningsmöjligheterna kan man även förutsätta en reservutgång förutom de egentliga utgångarna ifall det är nödvändigt med tanke på personsäkerheten.

Utrymningsvägar (såsom trapphus) och korridorer som leder till dem ska hållas fria från hinder. På utrymningsvägar får inte förvaras saker. Dörrar vid utrymningsvägar ska alltid vara möjliga att öppna utan nyckel i utrymningsriktningen. Utrymningsvägar får aldrig låsas från utsidan. Eventuella elektroniska säkerhetslås i fastigheten får inte förhindra utrymning. Utrymningsvägar ska vara märkta med belysta eller självlysande utrymnings skyltar.

Övervakarna ska komma överens med personerna som inkvarteras på vilket sätt utrymningen från inkvarteringsutrymmet görs och hur utrymningsordern ges.

Branddörrar ska hållas stängda. Branddörrar får inte kilas så att de hålls öppna. Ifall branddörrarna har en automatisk stängningsanordning ska man se till att dörrarna stängs utan hinder.

### *Brandvarnare/automatisk brandlarmanläggning*

3.11.2015

I varje utrymme som används för inkvarteringen ska det finnas en brandvarnare för varje påbörjad 60 m<sup>2</sup>. Längs utrymningsvägar får avståndet mellan brandvarnarna vara högst 12 meter. Vid installationerna ska man beakta att brandvarnarna upptäcker en begynnande brand i ett så tidigt skede som möjligt. Inverkningarna av formen på taket, brandvarnarnas skyddsunderlag och eventuella balkar e.d. ska beaktas i installationen. Ifall taket i inkvarteringsutrymmet eller korridoren är nersänkt och mer än 50 % eller mer av det är öppet (t.ex. gallertak) placeras brandvarnarna i mellanrummet mellan taket och gallertaket.

Inkvarteringsansvarspersoner/byggnadens ägare ska se till att brandvarnarna fungerar under hela inkvarteringstiden. Reservbatterier till brandvarnarna ska finnas tillgängliga.

Ifall objektet har ett brandvarnarsystem eller en automatisk brandlarmanläggning som är ansluten till nödcentralen ska man försäkra sig om att utrymmen som används för inkvartering och korridorer som leder till utrymningsvägarna är försedda med branddetektorer som reagerar på rök. Vid behov lägger man till fler brandvarnare som reagerar på rök i utrymmena.

Fastighetens räddningsvägar ska vara märkta och fria från hinder. Parkering är inte tillåten på märkta räddningsvägar och i närheten av byggnaderna.

### *Primärsläckningsutrustning*

Det ska finnas tillräckligt med primärsläckningsutrustning i inkvarteringsutrymmena, avståndet får vara högst 30 m. I stora utrymmen som används för inkvarteringen, såsom gymnastik- och festsalar placeras primärsläckningsutrustningen i samband med utrymningsvägens dörrar.

Primärsläckningsutrustningens placering ska märkas ut.

### *Övervakningen i utrymmena*

Natttid ska det finnas minst två övervakare, varav åtminstone den ena ska gå runt i inkvarteringsutrymmena. Ifall personantalet ökar avsevärt (>100) kan antalet övervakare ökas. Ifall antalet personer i inkvarteringen är under 30 och befinner sig i samma utrymme eller i utrymmen bredvid är det tillräckligt med en övervakare närvarande. Övervakarna ska vara vuxna.

Övervakarna har som uppgift att övervaka att säkerhetskraven följs. Övervakarna ska inskolas i objektets och tillställningens räddningsplaner, byggnadens utrymningsvägar och eventuella reservutgångar, primärsläckningsutrustningens placering samt verksamheten i en utrymnings- och olycksituation. Dessutom ska de ha tillräcklig beredskap att utföra primärsläckning (till exempel AS1) och att ge första hjälpen (till exempel FHJ 1<sup>®</sup>). Övervakarna ska även ges anvisningar om att agera i sådana fall när utomstående försöker komma in i inkvarteringsutrymmena.



3.11.2015

Övervakarnas jourpunkt ska vara på en ändamålsenlig plats. Vid jourpunkten ska det finnas brandsläckare och utrustning för första hjälpen.

Vid jourpunkten och på dörrarna i inkvarteringsrummen ska det finnas verksamhetsanvisningar för brand- och olycksituationer. Ur anvisningen ska framgå:

- nödnumret
- byggnadens namn, adress och stad/kommun
- karta över utrymmet/våningen där de två närmaste utgångarna framgår
- platsen där den som läser anvisningen befinner sig
- brandsläckarnas placering
- samlingsplats

Representanten för den tillfälliga inkvarteringen ska göra ansvarspersonerna för inkvarteringsgruppen förtroga med det tillfälliga inkvarteringsobjektets säkerhetsarrangemang.

Ansvarspersonerna för inkvarteringen ska ha förteckningar tillgängliga över personerna i inkvarteringen för varje rum.

### Avgiftsbelagd tillsyn

Huvuddelen av det tillsynsarbete som räddningsverket utför är fr.o.m. 1.1.2013 avgiftsbelagt enligt 96 § i räddningslagen.